

СТАНОВИЩЕ

от д-р Тодор Борисов Кобуров – доцент в Института за държавата и правото при БАН

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**'

в област на висше образование 3. Стопански, социални и правни науки

професионално направление 3.6. Право

докторска програма „Международно право и международни отношения“

Автор: Еринда Ставри Мишо

Тема: Успешни практики на България в екологичното право и опазването на околната среда и приложението им в албанското право по пътя към присъединяване към Европейския съюз

Научен ръководител: проф. д-р Габриела Белова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Еринда Мишо комплект материали на електронен носител е в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и включва всички необходими документи, съгласно процедурата за избор за научната степен „доктор“.

Докторантката е завършила специалност право в ЮЗУ „Неофит Рилски“ през 2004 г.

2. Актуалност на тематиката

Избраната от докторанта тема е актуална не само заради реалната перспектива за членство на Албания в Европейския съюз, но и в научен и научно-приложен план, тъй като досега няма сериозни и задълбочени научни сравнителни анализи, посветени на екологична проблематика и екологичното право между България и Албания. В изследването са разгледани и анализирани основните проблемни области, предизвикващи загриженост в сферата на околната среда и екологичното право, като е изтъкнат опита и добрите практики на една нова страна-членка в ЕС, каквато е България. Докторантката е подчертала необходимостта от по-широка дискусия и целенасочена държавна политика в Албания за обвързване на екологичните проблеми с устойчивото икономическо развитие на страната, както и за необходимостта от прецизна правна регулация и изграждането на институционален капацитет за решаване на проблемите в тази област.

3. Познаване на проблема

Познаването на проблемите от страна на докторантката е видно както от сравнително големия обем на труда (204 стр. с библиографията), така и от професионалната биография на

дисертанта в тази област. Прави впечатление задълбоченият анализ, както и това, че авторката се стреми да извлече специфични, практически ползи и поуки в интерес на развитието на държавна политика в Албания по тази проблематика, което прави дисертационния труд особено оригинален и има характер на научно практико-приложно изследване.

4. Методика на изследването

Комплексният характер на изследваната проблематика изисква от дисертанта да не се ограничава до чисто правен анализ, а да използва един по-широк - интердисциплинарен подход и комбиниране на изследователски методи от сферата на различни науки – право, екология, история, политология и т.н. Има също така опити за изказване на критични мнения и оценки, както и изводи и обобщения, които да послужат на държавните институции на Албания за избягването на някои грешки и недостатъци в предприсъединителния период на интеграция на страната към ЕС в областта на екологичните проблеми и опазването на околната среда.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията съдържа увод, три основни глави и заключение, които са балансирано разпределени. Прави впечатление, че основните изследователски усилия и търсения са концентрирани в трета глава. В нея, авторът сполучливо набелязва основните проблеми за Албания, които не са свързани толкова с разработването на правната регулация в областта на екологията, колкото с нейното практическо приложение и изпълнение. Именно в процеса на практическо приложение на правната рамка изпъкват проблемите като:

- неспазване на закона;
- липсата на капацитет и процедури за мониторинг;
- недостатъчно развити административни и институционални механизми;
- нефункционално разпределение на компетенциите между различните министерства.

Все проблеми, които са характерни не само за Албания, но и за съседните ѝ държави от региона, включително и за България, която вече от 14 години е страна-член на ЕС.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Еринда Мишо е предложила следните научни публикации по темата на дисертационния труд:

1. COVID-19 AND IMPACT ON ENVIRONMENTAL AND INTERNATIONAL LAW IN ALBANIA (приета за печат): 7th International Scientific Conference „Social Changes in the Global World“, which was held in Shtip, North Macedonia University of Law “Goce Delcev” on September 3th 2020.
2. Misho, E. (2019) “The Development of Environmental Law in Albania: Historical Overview of Efforts toward Full Approximation with the Acquis Communautaire”* XII. International Balkan and Near Eastern Congresses Series on Economics, Business and Management, 20-21Prill, Plovdiv. Bulgaria Journal Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS) pp.10-16 NEJSS 2019 (05) 03 ; ISSN:2149-9314;

3. Misho E., Bekteshi A., Transposition of Advocacy Experience as Triple-Loop Social Learning in Albania: Fighting HPPs in Protected Areas from the Vjosa River Basin to the Canyons of Osum i. Book of Abstracts AESOP 2019 conference Venice, Italy, 9-13 July 2019; page 1039 ISBN 978-88-99243-92-0
https://www.aesop2019.eu/wp-content/uploads/2020/02/AESOP_book_of_abstracts_2.pdf
4. Misho E., Bekteshi A., Property Rights in Albania: A Case of Subversion via Expropriation Law, in your Planning, Law and Property Right: in the face of transitions track (in process) Book of Abstract AESOP 2019 Conference, Venice, Italy, 9-13 July 2019;page 733 ISBN 978-88-99243-92-0
https://www.aesop2019.eu/wp-content/uploads/2020/02/AESOP_book_of_abstracts_2.pdf
5. M.A. Arba Bekteshi 1 , Ph.D.C. Erinda Misho2 (full paper) "Transposition of Advocacy Experience as Triple-Loop Social Learning in Albania: Fighting HPPs in Protected Areas from the Vjosa River Basin to the Canyons of Osumi `` , AESOP 2019 Conference - Book of Papers page 4024-4034, ISBN 978-88-99243-93-7
https://www.aesop2019.eu/wp-content/uploads/2020/02/AESOP_book_of_papers_2.pdf

В дисертационния труд, както и в публикациите на докторанта, се правят някои важни изводи и прогнози, които могат да бъдат използвани като насоки за развитие на албанската политика в областта на опазването на околната среда. Авторът много ясно подчертава, че подобни научни сравнителни изследвания на екологичната практика, дават възможност за развитие на националната политика в областта на околната среда и допринасят за хармонизиране на националното екологично законодателство с това на ЕС, което води и до формирането на общи подходи, методи и добри практики за решаване на екологичните проблеми.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Смятам че, предложеният дисертационен труд би могъл да бъде публикуван, като авторът вземе предвид и някои критични бележки и помисли за евентуално реструктуриране на труда:

- В първата теоретична глава авторката би могла да изведе под линия или като приложение в края на труда известна част от информацията от общ и справочен характер, а в изложението да акцентира върху критичния анализ на съществуващата правна регламентация в ЕС. Докторантът наистина демонстрира едно добро аналитично ниво, което може да намери практическо проявление в публикуването на труда като книга. По този начин, тази интересна проблематика ще стигне и до една по-широка публика;
- Безспорен принос на докторанта са неговите изводи и обобщения в трета глава и в заключението разбира се. Тези изводи могат да бъдат допълнени и разширени с ня-

кои лични впечатления, включително и с препоръки DE LEGE FERENDA. В тази връзка, бих си позволил и един въпрос. В Албания екологичната политика се води от Министерството на туризма и околната среда. Какво е личното и професионалното мнение на дисертанта – необходимо ли е институционално обособяване на тази политика в отделно министерство на околната среда (каквато е практиката в България) или има някаква специфична аргументация за Албания за обвързване на туризма с екологичната политика и опазването на околната среда? Какво би била научната аргументация за подобно институционално и политическо реструктуриране?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът Еринда Ставри Мишо притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Международно право и международни отношения“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензирания по-горе дисертационен труд, постигнатите резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Еринда Ставри Мишо в област на висше образование: 3. Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“.

18.12.2020 г.

Изготвил становището: .....

Доц. д-р Тодор Кобуров